

الگوی کاربردی والدگری در پرتو آموزه‌های اهل بیت(ع)

معماری روح و منش کودک؛ فراتر از تئوری‌ها، در جست‌وجوی ریشه‌ها

شکوفایی است.

■ **تکریم؛ شاه‌کلید ساخت عزت‌نفس پایدار**

واژه «کرامت» نقطه ثقل سیره نبوی است. پیامبر اکرم(ص) کودکی را مجوزی برای نادیده گرفتن یا تحقیر انسان نمی‌دانستند. در کلام درخشان نبوی می‌خوانیم: «کودکانتان را تکریم و آنان را نیکو تربیت کنید تا مشمول آموزش الهی شوید».

روان‌شناسی مدرن اثبات کرده ریشه‌بسیاری از ناهنجاری‌ها و انحرافات دوران نوجوانی و بزرگسالی «کمبود عزت‌نفس» است. فردی که در کودکی احساس بی‌ارزشی کرده، در بزرگسالی برای جلب تأیید دیگران تن به هر تحقیری می‌دهد. این همان قاعده‌ای است که امیرالمؤمنین علی(ع)قرن‌هاپیش به‌صراحت فرمودند: «کسی که نفس خود را بزرگوار و ارزشمند بداند، هوا و هوس‌های پست را خوار می‌شمارد». (نهج‌البلاغه، حکمت ۴۴۹، ۷۳۶) نکات کاربردی: احترام به حریم شخصی کودک، اجتناب از تمسخر رفتارهایش در جمع، سلام کردن به کودک (که سیره مداوم رسول خدا(ص) بود) و شنیدن فعالانه سخنان او، زیربنای انسانیتی تسلیم‌ناپذیر در برابر فشارهای آینده را پایه‌ریزی می‌کند.

■ **هنر محبت‌ورزی؛ زبانی آشکار و بی‌قیدوشرط**

محبت پنهان در قلب، برای رشد کودک کافی نیست؛ محبت باید ملموس، دیدنی و ابرازشونده باشد. سیره پیامبر اکرم(ص) آینه‌ای از عاطفه بی‌دریغ است. نقل است ایشان شادترین و خوشروترین انسان‌ها در مواجهه با کودکان بودند. در بازگشت از سفرها ابتدا به دیدار کودکان می‌رفتند و از بوییدن و بوسیدن

حمیده خلیل زاده | در روزگاری که قفسه کتاب‌فروشی‌ها و صفحات وب‌از نظریه‌های گوناگون روان‌شناسی رشد و مکاتب مختلف فرزندپروری آنباشسته‌شده، بسیاری از والدین همچنان سردرگم و پیریشان میان «روش‌ها» دست‌وپا می‌زنند. تربیت کودک تنها یک مهارت رفتاری مقطعی نیست؛ بلکه یک «سبک زندگی پیوسته»، یک جهان‌بینی و پیش از هر چیز، بازتابی از هویت و نگرش والدین است.

■ **نعمتی که نور چشم و آرامش دل است**

در منظومه معرفتی اسلام، فرزندآوری و پرورش کودک یک اتفاق بی‌یولوژیک صرف یا پروژه‌ای شخصی برای تداوم نام‌نشان نیست. قرآن کریم فرزند را با واگانی شگرف چون «زینت حیات دنیا»، «فَرَّةٌ أَتَيْنَ» (نور چشم و آرامش دل) و موهبتی بزرگ توصیف می‌کند؛ همان موهبتی که پیامبرانی چون ابراهیم(ع) و زکریا(ع) برای درک آن دست به دعا برداشتند. ائمه اطهار(ع) نیز فرزند صالح را پشتوانه روزهای دشوار و سرمایه حیات دنیوی و اخروی شمرده‌اند؛ چنان‌که امام رضا(ع)داشتن فرزند را سیری در برابر ناملایمات روزگار می‌دانند (الکافی، چاپ اول، ج ۱۰، ص ۷۰، ۹۶۲) و امام سجاد(ع) وجود فرزندان یاری‌رسان را بخشی از خوشبختی انسان تعریف می‌کنند(وسائل الشیعه، ج ۲، ص ۳۵۶، ۲۷۸۶)

اما این سرمایه، اگر در بستر درستی پرورش نیابد، می‌تواند از نعمتی برای سعادت به رنجی فرساینده بدل شود. با وجود این باید بدانیم هرچند مسئولیت والدی سنگین است، اما نقشه راه وجود دارد. بررسی سیره عملی پیامبر اکرم(ص) و اهل بیت(ع) نشان می‌دهد الگوهای ماندگار تربیتی بر سه ستون اساسی استوارند: ستون‌هایی که پیاده‌سازی آن‌ها می‌تواند روح آرامش و اصالت را به خانواده‌های امروزی بازگرداند.

■ **توکل و امانت‌داری؛ بازتعریف پیوند والد و کودک**

بزرگ‌ترین خطای والدین مضطرب در دنیای مدرن، داشتن «حس مالکیت مطلق» بر فرزند است. احساس اینکه سرنوشت، تمام و کمال به عملکرد بی‌نقص والدین گره خورده، بار روانی فرساینده‌ای بر دوش آن‌ها می‌گذارد. نخستین گام در نگاه اهل بیت(ع) تغییر این نگرش بنیادی است: کودک، پیش از آن‌که فرزند شما باشد، بنده پروردگار است.

■ **شناخت کودک به‌عنوان امانتی الهی، دودست‌اورد بنیادین دارد:**

رهایی از وسواس‌های وسوسه‌انگیز کمال‌گرایی: خداوند در آیه ۳۶ سوره زمر یادآور می‌شود: «أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ؟» آیا خداوند برای بنده‌اش کافی نیست؟» والدینی که باور دارند هدایتگر نهایی خداوند است، مسیر تربیت را با توکل آغاز می‌کنند و دغدغه‌های وسواس‌گونه را کنار می‌گذارند.

نگاهی مستقل به سرنوشت کودک: وقتی کودک بنده خدا دیده شود، دیگر ابزاری برای جبران آرزوهای ناکام والدین نخواهد بود، بلکه موجودی دارای رسالت شخصی برای

گزارش

در این ماه‌ها با وجود کمک‌ها و پیگیری‌هایی که برای کاهش آلام و مشکلات پدیدآمده در شهرستان لامرد انجام شده، اما هنوز زخم‌هایی نیازمند مرمهم است. در همین راستا و در پی دستور آیت الله مروی، تولیت آستان قدس رضوی، نسیم عطوفت آستان پرمهر کرامت در این شهرستان وزیرین گرفته است.

آستان قدس رضوی، نه تنها به عنوان یک نهاد اجرایی، بلکه به عنوان ملجأ و پناهگاه دل‌های سوخته، با مشارکت خیران، بسته‌ای حمایتی را برای این شهرستان تدارک دیده تا کرامت رضوی، التیام‌بخش زخم‌های به وجود آمده و قلب‌های توفان‌زده مردم لامرد باشد.

■ **دستی سبز برای التیام دردهای لامرد**

کوچه‌ها هنوز رد آن بعدازظهر تلخ را در خاطر دارند. نهم اسفند ۱۴۰۴ برای مردم لامرد شبیه هیچ روز دیگری نبود؛ ساعتی پس از حادثه تلخ مدرسه میناب، ناگهان صدای انفجار، آرامش شهر و مردمش را بر هم زد و گردوغباری سنگین و تار جای زندگی را گرفت. حاصل آن دقایق پراتنهاپ، ۲۱ جای خالی در خانه‌ها بود؛ چهار کودک که بازی‌هایشان نیمه‌کاره ماند و حدود ۱۰۰ نفر که هنوز با زخم‌های جسمی و روحی آن واقعه دست‌وپنجه نرم می‌کنند. حالا چند ماه از آن روز گذشته است. خاکستر ماجرا فرونشسته، اما زندگی کردن میان آوار جنگ و کنار آمدن با صندلی‌های خالی کار ساده‌ای نیست. در چنین شرایطی، همدلی باید از دایره کلمات و همدردی‌های معمول فراتر برود و شکل واقعی، ملموس و نجات‌بخش به خود بگیرد. درست در همین نقطه است که طرح همه‌جانبه بنیاد کرامت رضوی برای التیام دردهای لامرد وارد میدان شده است؛ برنامه‌ای که به جای بسته‌های مقطعی، سراغ بازسازی پایدار روحیه و زیرساخت‌های شهر رفته است.

■ **بازسازی از نقطه صفر: سقف‌هایی که دوباره جان می‌گیرند**

محسن قلاسی، سرپرست معاونت خدمات اجتماعی بنیاد کرامت رضوی، روایتگر این نهاد را نه فقط کمک‌رسانی، بلکه «احیای جریان زیستن» می‌داند. در گام نخست، رسیدگی به وضعیت کسانی که بیش‌ترین ضربه مادی و جسمی را دیده‌اند در اولویت قرار گرفت. بسیاری از مجروحان هنوز به جلسات فیزیوتراپی، جراحی‌های تکمیلی و داروهای گران قیمت نیاز دارند. به گفته قلاسی، هزینه‌های درمان جانبازان و مصدومان این حادثه بدون وقفه تأمین خواهد شد تا بار مالی بیماری، بر رنج روحی آن‌ها اضافه نشود. از سوی دیگر، هشت خانواده که خانه‌هایشان زیر بار انفجار کامل فرو ر یخت، حالا با

خبر

در نشست هم‌اندیشی احیای مرجعیت علمی حریم رضوی و نقش «دارالعلم» در تربیت فقیهان و اندیشمندان مطرح شد

تأکید بر تشکیل دبیرخانه دائمی «دارالعلم» در سازمان علمی و فرهنگی

ضرورت تشکیل دبیرخانه دائمی و هسته‌های کارورزی برای تداوم دستاوردهای مدرسه تاپستانه «دارالعلم» و تقویت رویکرد مسئله‌محور آن در پاسخ‌گویی فقهی به‌مسائل حکمرانی، در نشست هم‌اندیشی استادان، صاحب‌نظران و مدیران حوزوی بررسی شد.

به گزارش آستان نیوز، نشست هم‌اندیشی مدرسه تاپستانه «دارالعلم» چهارشنبه ۱۵ مهرماه ۱۴۰۵ با هدف بررسی تجربه‌های پیشین و ترسیم افق‌های راهبردی این جریان علمی، در دفتر سازمان علمی و فرهنگی در قم برگزار شد.

در این نشست، احیای مرجعیت علمی حریم رضوی و نقش «دارالعلم» در تربیت فقیهان و اندیشمندان آشنا با مسائل زمان، محور گفت‌وگو قرار گرفت. همچنین بر ضرورت تداوم فعالیت‌های علمی این مدرسه و پیوند دستاوردهای آن با جریان پژوهشی حوزه‌های علمیه تأکید شد.

یکی از محورهای نشست، بازخوانی رسالت تاریخی مدارس میرزا جعفر، خیرات‌خان و گوهرشاد و بررسی چگونگی پیوند این پیشینه با ظرفیت حضور استادان و نخبگان حوزه‌های علمیه کشور در تاپستان بود. در این بخش، نسبت میان جایگاه علمی مدارس حرم مطهر رضوی و فرصت گردهمایی تاپستانی حوزویان، به‌عنوان ظرفیتی برای تقویت نقش علمی «دارالعلم» بررسی شد.

ارتقای رویکرد علمی مدرسه تاپستانه، دیگر موضوع موردبحث بود. در این زمینه، بر گذار از موضوع‌شناسی صرف به‌نظام‌سازی مسئله‌محور تأکید شد تا مباحث علمی «دارالعلم» بتواند به پاسخ‌گویی دقیق فقهی به‌مسائل عینی حکمرانی و مسائل مستحدثه کمک کند. آزاداندیشی ضابطه‌مند نیز از محورهای این نشست بود و «دارالعلم» به‌عنوان فضای برای گفت‌وگوی صریح و عالمانه میان استادان و نخبگان، در چارچوب مبانی معتبر اجتماعی موردتوجه قرار گرفت. در بخش دبیری از نشست، ضرورت تشکیل دبیرخانه دائمی و هسته‌های کارورزی مطرح شد؛ سازوکاری که هدف از آن، تثبیت دستاوردهای علمی مدرسه تاپستانه و امتداد آن‌ها در فعالیت‌های پژوهشی حوزه‌های علمیه است.

در جمع‌بندی مباحث نیز بر این نگاه تأکید شد که «دارالعلم» فراتر از یک رویداد مقطعی، جریانی علمی در جوار حرم مطهر رضوی برای تربیت فقیهان و اندیشمندانی زمان‌شناس و مسئله‌شناس باشد.

تازه‌های نشر بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی

شماره ۱۷۲ فصلنامه «مشکوة» با هشت مقاله منتشر شد

شماره ۱۷۲ فصلنامه علمی پژوهشی «مشکوة» وابسته به بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ویژه پاییز ۱۴۰۵ با هشت مقاله در حوزه مطالعات قرآنی و حدیثی منتشر شد.

به گزارش آستان نیوز، تازه‌ترین شماره این فصلنامه به موضوعاتی از جمله فهم واژگان قرآن، بررسی تطبیقی متون دینی، اصول تربیتی حرفه‌معلمی، تعاملات رایون با امامان معصوم(ع) و بازتاب آموزه‌های قرآن و حدیث در ادبیات فارسی پرداخته است.

■ **از فهم واژگان قرآن تا اصول تربیتی معلمی**

«بازخوانی فهم واژگان قرآن کریم در نسبت با فرهنگ عصر نزول؛ طراحی الگوی مؤلفه‌محور» نوشته مرضیه محمص و ریحانه خدامردی، از مقالات این شماره است. حیدر عیوضی نیز در مقاله خود هویت تاریخی البیض نبی را بررسی کرده است.

مقاله «کاوشی نوین در بویایی بافت و تحول معنایی واژگان قرآن؛ کلیدفهم عمیق‌تر متون دینی» اثر علی بیگدلی و پژوهش «بازخوانی تطبیقی سبم سماوات در پرتو آرای تفسیری و اکتشافات نوین لایه‌های زمین» نوشته زهرا قاسم‌زاد و هادی انصاف، از دیگر مطالب این شماره به‌شمار می‌روند.

همچنین مهدیه کشانی در مقاله «استنباط اصول آموزشی و تربیتی حرفه‌معلمی از کاربردهای واژه‌حیات در قرآن کریم» به پیوند مطالعات قرآنی با آموزش و تربیت پرداخته است.

■ **پژوهش‌های حدیثی و ادبی**

در بخش دیگری از این شماره، مقاله «تعاملات زراره بن اعین با صادقین(ع)؛ ارزیابی دیدگاه عبدالامیر شمس‌الدین» به قلم امیرحسین خورش و حسن رضایی هفتاد منتشر شده است.

«مباهله؛ آیین ترک مجادله‌های خصوصت‌زا» نوشته محسن رجبی قدسی و «بررسی شیوه بهره‌گیری صائب تبریزی از آموزه‌های قرآن و حدیث در پردازش موزیف دنیا در غزلیات» اثر طاهره میرهاشمی نیز دیگر مقالات شماره ۱۷۲ فصلنامه «مشکوة» هستند.

این فصلنامه از مقالات علمی پژوهشی استادان و پژوهشگران حوزه و دانشگاه با گرایش آموزه‌های قرآن و حدیث در زمینه مطالعات میان‌رشته‌ای، معنی‌شناسی، روش‌شناسی، تفسیر و تاریخ قرآن و حدیث استقبال می‌کند. با حمایت بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، داوری و چاپ مقالات در این نشریه رایگان است. علاقه‌مندان می‌توانند برای مشاهده مقالات و آگاهی از شیوه ارسال آثار به سامانه نشریه به نشانی https://mishkat.islamic-rf.ir مراجعه کنند.

با برپایی شربتخانه امام جواد(ع) صورت گرفت

میزبانی خادمان کوچک از زائران کوچک در حرم مطهر رضوی

همزمان با هفته ملی کودک، با راه‌اندازی شربتخانه کودک امام جواد(ع) در حرم مطهر رضوی، از زائران خردسال پذیرایی می‌شود. به گزارش آستان نیوز، شربتخانه امام جواد(ع) حرم مطهر رضوی همزمان با هفته ملی کودک از ۱۶ تا ۲۳ مهرماه ۱۴۰۵ همه‌روزه به‌جز جمعه‌ها از ساعت ۱۵ تا ۱۷، آماده میزبانی و پذیرایی از زائران کودک در صحن امام حسن مجتبی(ع) است.

در قالب این طرح که با هدف تکریم زائران نونهال و خلق خاطره‌ای ماندگار از زیارت اجرا می‌شود، ۴۰۰ کودک خادم در بازه‌های زمانی تعیین شده، مسئولیت پذیرایی از همسالان خود را بر عهده دارند.